ACADEMIC RESEARCH IN EDUCATIONAL SCIENCES VOLUME 2 | ISSUE 6 | 2021
ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-6-1203-1205

TIL O'RGANISHDA AKTNING O'RNI

Nilufar Xasiljanovna Raimjanova
Kamoliddin Bexzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti o'qituvchisi
raimjomalik@mail.ru

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada chet tillarini o'rganishd AKT fan foydalanish usullari va samarasi haqida fikr-mulohazalar bildirildi.

Kalit so'zlar: til, AKT, jamiyat, lingvistika, lug'at, so'z, dars, o'qituvchi, o'quvchi, madaniyat

KIRISH

Til odamlaring bir birlari bila muomilada bo‘lishi uchun yordam beradigan eng muhim vosita hisoblanadi. Odamlar til vositasida o‘z fikrlarini, his tuyg‘ularini ifodalaydilar. Insoniyat jamiyatning shakllanishida tilning roli biqiyosdir.Til paydo bo'lgandan jamiyat tez rivojlana boshlagan.

ADABIYOTLAR TAXLILI VA METODOLOGIYA

Chet tillarini samarali o‘rganish, yangi lug‘at boyligini yanada osonroq o‘zlashtirish masalasi ko‘pgina olimlar tomonidan tadqiq etilgan bo‘lsada, doim dolzarb masala bo‘lib hisoblanadi. Bugungi jahon glaballashuvi davrida zamon talabi bilan mazkur masalaga bunday yondashilishi albatta tabiiy holdir. Ko‘pincha chet tilini o‘rganishda bilingval ta’limni tashkil etilishi bir necha chet tillarini chuqurlashtirib o‘rganishga imkon beradi.Ba’zan chet tillarini o‘rganishga ajratilgan dars soatlari va maxsus darsliklar soni darsni o‘zlashtirishga yetarli darajada bo‘lmasligi muammolariga duch kelinadi. Mazkur muammolar yechimini topishda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari(AKT) va Internet tarmog‘idagi resurslar muhim o‘rin tutadi. O‘quvchi-yoshlarning darsga qiziqishini oshirishda AKT va Internet tarmog‘idagi resurslar ta’lim samarasini va shu jumladan, til o‘rganishga motivatsiyani oshiruvchi omil bo‘la oladi. AKT vosi-tasida o‘qituvchi o‘z xususiy elektron ta’limiy resurslarini yaratib borishi imkoniyati mazkur soha rivojida muhim ahamiyatga molik.Shuni alohida ta’kidlash zarurki, agar o‘quvchi o‘z ona tilini yaxshi bilsa, qonun-qoidalariga amal qilish malakasiga ega bo‘lsa, uning mavjud lingvistik tajribasi boshqa chet tilini o‘zlashtirishiga ham zamin bo‘ladi.

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-6-1203-1205

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Tilning grammatik tushunchalarini va atamalarini tezroq o‘zlashtirishiga yordam beradi. Shu tariqa, tillararo o‘xshashlik va farq qiluvchi omillarini o‘rganib, boshqa tilni oson o‘zlashtiradi. Fonetik, leksik, grammatik darajada til hodisalarini solishtirish lingvistika sohasini boyituvchi material beradi. Shu boisdan, tillararo qiyosiy tahlil muhim ahamiyatga molik. Bu chet tili-dagi yangi materialni shunchaki o‘zlashtirishgina emas, balki unga o‘quvchi-talabalarda alohida qiziqish bilan yondashuvni ham ta’minlaydi. Agar o‘quvchi bir tilning qoidalari va asosiy tushunchalarini yaxshi bilsa, boshqa tilni ham o‘rgana olishiga ishonch bilan qaraydi. Shaxsning lingvistik bilimlarni egallab borayotganligi go‘yo ilmiy yangiliklarni o‘z ongida kashf etib borayotgandek, ham qizi-qarli, ham yanada ko‘proq bilish motivatsiyasini kuchaytiradi.

Bu borada dars jarayonida o‘qituvchi tillar orasidagi farqlar va o‘xshashliklarni tushuntirib borishi ham katta ahamiyatli o‘rin tutadi, ayniqsa, zamonaviy axborot texnologiyalari vositalaridan, elektron resurslardan foydalanib, dars o‘tilishi o‘quvchi-talabalarga darsni oson o‘zlashtirish va tilning leksik hamda grammatik hodi-salarini qiyosiy o‘rganib, turli mashqlarni bajarishda katta imkoniyat yaratadi. Bundan tashqari, keyingi davrlarda ko‘payib borayotgan til o‘rganishga oid maxsus saytlar nafaqat murakkab va zerikarli bo‘lgan til o‘rganish — leksik birliklarni o‘zlashtirish jarayonini osonlashtiradi, balki mazkur resurslar yordamida ko‘ngilochar o‘yinli mashqlarni zavqlanib bajarish bilan ma’lum ma’noda ma’naviy oziqa, qolaversa, dam olish imkonini yaratishiga ham e’tibor qara-tish zarur. Bunday elektron lug‘atlarga www.lingualeo.ru va boshqalar misol bo‘la oladi. Shu bilan birga, bunday lug‘atdagi har bir so‘z foydalanuvchiga ko‘p bor qayta taqdim etilisi mumkin, bu esa uni o‘zlashtirishda mazkur so‘zning to‘g‘ri yozilishi, tilda so‘zlashuvchi xalq vakillari tomonidan leksik talaffuzi xotirada mustahkam joylashib, matnlarni tarjima qilishda qiyinchiliklarni bartaraf etishga yordam beradi.

XULOSA

Ma’lumki, zamonaviy yoshlar o‘z davrining madaniyati vakillari bo‘lib, ularga ko‘proq vizual obrazlar ta’sir ko‘rsatadi, boshqacha aytganda, material an’anaviy usulda emas, balki audiovizual vositalar yordamida yanada tezroq va samarali o‘zlashtiriladi. Masalan, tilda so‘zlashuvchi mamlakat haqidagi mavzu odatda, an’anaviy usulda bir necha rasmlardan iborat matndan foydalanib, o‘qitilgan. Ushbu usul doim ham kutilgan natijani bermagan. Zamonaviy ta’lim usullarida esa mazkur muammoni hal etishga o‘zining autentikligi, ko‘rgazmaliligi va interaktivlik baxsh

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-6-1203-1205

etuvchi Power Point dasturida tayyorlangan taqdimotlar, filmlar, slayd-shou, shuningdek, virtual sayohatlar, internet-saytlar yordam beradi. AKT vositalaridan foydalanib, dars o‘tish jarayonida chet tilida videosujet namoyish etish yanada ko‘proq samarali bo‘ladi. O‘quvchilar zavq bilan tomosha qiladilar va topshiriqlarni qiziqib bajaradilar. Natijada filmlarni o‘z original tilida ko‘rib, tilni o‘zlashtirishlari oson bo‘ladi.

REFERENCES

1.Jamol Jalolov ,,Chet til o'qitish metodikasi".
2.Umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun ingliz tili o'quv dasturi.
3.www.teacherspayteachers.com
4.www.uzedu.uz